

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA.
DEPARTAMENTO DE LINGUA GALEGA E
LITERATURA
IES FÉLIX MURIEL

SEGUNDA LINGUA ESTRANXEIRA:
PORTUGUÉS II
CURSO 2022 -2023

Prof. Amparo Cereixo Silva

ÍNDICE

PRESENTACIÓN / INTRODUCCIÓN	3
01. CONTEXTUALIZACIÓN: A OPTATIVA DE 2ª LINGUA ESTRANXEIRA: PORTUGUÉS NO CENTRO	3
02. CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO E ADAPTACIÓNS NECESARIAS	3
03. COLABORACIÓN	3
PROGRAMACIÓN BACHARELATO	4
04. OBXECTIVOS DE ETAPA	4
05. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES	5
06. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	7
07. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS	7
09. TEMPORIZACIÓN	17
08. CONTIDOS	8
10. CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO	22
11. PROGRAMA DE REFORZO PARA RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES	28
12. CONCRECIÓN DE ELEMENTOS TRANSVERSAIS	28
13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES	29
15. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA	33
14. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE	29
16. PROFESORADO DE PORTUGUÉS. CURSO 20-21	34
17. ANEXO I. ADAPTACIÓN DA PROGRAMACIÓN PARA UN ENSINO NON PRESENCIAL	34
18. ANEXO II. CADERNO TIL	35

PRESENTACIÓN / INTRODUCCIÓN

1. CONTEXTUALIZACIÓN: A OPTATIVA DE 2ª LINGUA ESTRANXEIRA: PORTUGUÉS NO CENTRO.

No IES Félix Muriel danse aulas de portugués desde o curso 2005-2006 cando botou a andar o primeiro grupo en 1º de bacharelato. No curso 2008-2009 comezou en 1º ESO un grupo que rematou en 2º Bac. Este curso, o mesmo que no anterior, temos alumnado nos seis niveis (1º ESO, 2º ESO, 3º ESO, 4º ESO, 1º BAC e 2º BAC) e constatamos o aumento significativo do número de alumno nos cursos iniciais da ESO, o cal implica un aumento ao longo de toda a etapa.

O grupo de 2º de BAC consta de 11 alumnas e alumnos os cales xa cursaron esta materia na ESO e en 1º de Bacharelato. Ademais, cómpre destacar que todo o alumnado deste grupo é de orixe galega, sen antepasados en países de fala portuguesa.

2. CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO E ADAPTACIÓNS NECESARIAS

A competencia comunicativa de todo o alumnado é bastante alta de partida, tanto no aspecto lingüístico, sociolingüístico como pragmático. Estamos con alumnado que comparte un ámbito sociolingüístico moi similar.

Dunha banda, o nivel alto na competencia lingüística débese á enorme proximidade entre galego e portugués, en case todos os apartados que entran dentro dela: ortoépica, ortográfica, gramatical, lexical, semántica e fonolóxica. Está claro que deben salvar diferenzas no ámbito fonolóxico e tamén gramatical e lexical, pero nada teñen que ver coas dificultades que poden presentar alumnos e alumnas que poden acceder ao portugués desde unha lingua non románica, ou mesmo sendo románica que sexa diferente do galego.

O alumnado que escolle a materia de *2ª lingua estranxeira: portugués* case trae incorporados os coñecementos que se piden nun nivel elemental segundo o MCERL. É capaz de comprender expresións familiares e cotiás, así como enunciados moi simples desde o primeiro día e cunhas pequenas indicacións xa se presentan e comunican de modo simple

3. COLABORACIÓN

Este curso concedéusenos tamén unha profesora de apoio do Instituto Camões, Anaisa Fernandes, que estará unha sesión semanal e traballará basicamente aspectos relacionados coa oralidade e o léxico.

O Departamento de Lingua Galega e Literatura e, polo tanto, a profesora de lingua portuguesa, é membro do Proxecto TIL (*Tratamento integrado de linguas*). Xa que logo, a programación elabórase e desenvólvese seguindo os acordos TIL dos cursos anteriores e manterase continua relación co profesorado das outras materias de linguas: LCL, LGL, 1º LE (inglés), 2º LE (francés). Aínda que neste nivel de ensino é a primeira vez que a profesora titular da materia é membro e colaboradora do TIL, esperamos que os resultados sexan positivos como o foron nos outros niveis educativos en que se puxo en marcha anteriormente. Polo tanto este

curso esperamos obter mellores resultados a nivel comunicativo e, sobre todo, a nivel competencial.

PROGRAMACIÓN BACHARELATO

4. **OBXECTIVOS DE ETAPA**

Desde a 2ª Lingua Estranxeira Portugués contribuiremos a desenvolver no alumnado os capacidades que lles permitan:

- a. Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e avanzar no proceso de adquisición dunha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
- b. Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma cada vez máis responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Procurar prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c. Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, avanzar na análise crítica das desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d. Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- e. Avanzar no dominio, tanto na súa expresión oral como na escrita, da lingua galega e da lingua castelá.
- f. Lograr para a expresión maior fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g. Usar responsablemente as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h. Coñecer cada vez mellor e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i. Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e procurar o dominio das habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- j. Mellorar a comprensión dos elementos e dos procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Avanzar no coñecemento da contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida e valoralo de forma crítica; así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- k. Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

- l. Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- m. Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e camiñar no impulso de condutas e hábitos saudables.
- n. Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
- o. Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia e lusófono, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

5. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES

Desde a materia de SLE-Portugués vaise contribuír ao desenvolvemento de todas as competencias clave, pero de xeito decisivo ao desenvolvemento da competencia en comunicación lingüística (CCL), xa que na finalidade primordial da materia está empregar a linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización e autorregulación do pensamento, das emocións e da conduta. Ademais de ser a vía de coñecemento e contacto coa diversidade cultural, aspecto fundamental do contido da nosa materia.

Desta maneira a CCL vaise traballar, desenvolver e adquirir en cada un dos cinco bloques de contidos e está relacionada con absolutamente todos os estándares de aprendizaxe.

En canto ao resto das Competencias clave, concretamos a continuación cada unha delas:

Competencia para aprender a aprender (CCA). Igual ca a CCL vaise traballar e desenvolver con cada un dos contidos e ten relación con todos e cada un dos estándares de aprendizaxe desta materia. Concretarase en actividades como: o Exposición e reflexión arredor de tarefas académicas

Autocorrección de exercicios de diferente natureza, incidindo especialmente naqueles que potencien a oralidade e a escrita.

Capacidade de autoavaliación.

Competencia para o sentido da iniciativa e o espírito emprendedor (CSIEE). Esta competencia desenvolverase na concreción dos seguintes estándares:

SLEB1.1	SLEB1.2	SLEB1.3	SLEB1.4
SLEB1.5	SLEB1.6	SLEB2.1	SLEB2.2
SLEB2.3	SLEB2.4	SLEB2.5	SLEB3.1
SLEB3.2	SLEB3.4	SLEB3.5	SLEB3.6
SLEB3.7	SLEB4.2	SLEB4.3	SLEB5.1

SLEB5.2

SLEB5.3

Competencia para a conciencia e as expresións culturais (CCEC). Debido ás características e contidos da materia, tamén esta é unha competencia que se concreta en practicamente todos os estándares, agás en:

SLEB3.3

SLBE3.5

SLEB3.7

SLEB4.1

SLEB4.2

SLBE4.3

SLBE4.5,

Pensamos que esta competencia vai quedar sobradamente adquirida coa programación de actividades nas que se traballan desde os países da lusofonía e as súas particularidades culturais ata as características de cada unha das rexións de Portugal. Ademais disto, realizamos:

- Proxeccións de vídeos e filmes relacionados cos diferentes aspectos da cultura lusófona
- Saída didáctica a Portugal (un día a unha cidade do Norte), só no caso de que a sanitaria o permita
- Asistencia a representación teatral e/ou encontros con escritores (ofrecidos polo Instituto Camões), sempre e cando a situación sanitaria o permita.
- Actividades arredor da música producida nos diferentes países da lusofonía en diferentes estilos.

Competencia dixital (CD). Tendo en conta a situación de emerxencia sanitaria en que nos atopamos, é unha competencia aínda máis importante do que era xa que será fundamental no caso de termos que recorrer á ensinanza telemática. Concrétase en todos os estándares excepto en :

SLEB1.1

SLEB1.3

SLEB1.4

SLEB1.5

LEB2.1

SLEB2.4

SLEB3.1

SLEB3.4

SLEB3.7

SLEB5.1

SLEB5.2

SLEB5.3

SLEB5.4

Desde esta materia vaise contribuír a progresar nesta competencia mediante:

- Uso da Aula Virtual e do correo electrónico.
- Uso de dicionarios dixitais e correctores dixitais
- Uso de xornais dixitais
- Produción de textos dixitais
- Busca de información na rede sobre diferentes contidos da materia

- Xogos de gramática e léxico dixitais
- Exercicios de audición a través da rede (vídeos, RTP, filmes).

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT). En principio, segundo o currículo, non se traballaría en relación a ningún estándar en Bacharelato, porén nesta materia trabállase con mapas e con artigos xornalísticos que fan uso de gráficos e datos matemáticos.

Competencia social e cívica (CSC) tamén se traballa na nesta materia en relación cos seguintes estándares:

SLEB1.1	SLEB1.2	SLEB1.3	SLEB1.4	SLEB1.5	SLEB1.6
SLEB2.1	SLEB2.2	SLEB2.3	SLEB2.4	SLEB2.5	
SLEB3.1	SLEB3.2	SLEB3.4	SLEB3.7		
SLEB4.1	SLEB4.4				
SLEB5.2	SLEB5.3				

6. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Na materia que nos ocupa, a diversidade ten unhas características diferentes ás doutras materias. Ademais da posible existencia de alumnado que requira unha atención especial por problemas cognitivos, e que se pode atopar en calquera nivel educativo, existe unha característica que lle afecta especialmente á materia de Segunda Lingua Estranxeira: Portugués e que é máis elevada conforme avanza os cursos.

Para o primeiro adaptaranse medidas segundo as indicacións de orientación. No caso do segundo, queremos aclarar que se trata da existencia nunha mesma aula de alumnado que cursa a materia por primeira vez mesturado con outro que xa estudou un ou dous anos antes. Porén, durante este curso académico no nivel de 2º Bacharelato só temos o caso dunha alumna que non cursou en 1º de Bacharelato a materia de Segunda lingua estranxeira: Portugués I, mais si ao longo de toda a ESO, polo cal conta cun nivel máis ou menos equiparable ao dos compañeiros.

7. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

O achegamento a unha segunda lingua estranxeira como é o portugués para o alumnado galego require unhas concrecións metodolóxicas moi específicas e que se deben ir adaptando a cada grupo-aula.

O profesorado vai actuar como guía e mediador para facilitar a construción da aprendizaxe das competencias comunicativas.

Integraremos na práctica da aula todos os procedementos para traballar as capacidades básicas (escoitar, falar, ler e escribir), así como todos os bloques de contidos, tendo en conta que sempre se tenderá a

Fomentar a participación e reflexión sobre o proceso de aprendizaxe, tanto individual como grupal.

Comprobar a aprendizaxe noutros contextos diferentes ao utilizado na aula.

Relacionar os saberes aprendidos nas diferentes materias

Empregaremos os seguintes materiais e recursos didácticos:

- Materiais de audio para potenciar a comprensión de textos orais (en CD ou arquivos de mp3)
- Materiais audiovisuais (vídeos) para potenciar a comprensión da oralidade e a competencia sociocultural. Tamén a comprensión escrita cando os vídeos teñen subtítulos.
- Acudiremos moito a vídeos musicados colgados na canle de youtube.
- Filmes que se poidan descargar da rede.
- Filmes en DVD que temos a nivel particular e na biblioteca do centro.
- Textos literarios: contos, fragmentos de obras clásicas, textos xuvenís... tanto en papel como en pdf.
- Páxinas web nas que haxa textos de carácter xeral ou máis específico adaptados aos seus intereses e motivacións.
- Revistas de diferentes temáticas (cociña, deportes...) para que lean textos apoiados de imaxes
- Xornais dos distintos países lusófonos: Portugal, Brasil, Angola...
- Fotocopias de textos reais ou inventados, en papel ou formato dixital, que sirvan de mostra de: notas breves, postais, cartas informais, menús, listas de prezos...
- Fotocopias con exercicios específicos para aqueles contidos sintáctico-discursivos que sexa preciso traballar á marxe das actividades comunicativas.
- Xogos de temática lingüística e cultural que se atopan na rede.

8. CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

a. Nivel 2º Bacharelato

Bloque 1. Comprensión de textos orais.

B1.1. Uso de estratexias de comprensión das mensaxes orais:

- Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema.
- Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión a el.
- Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial e puntos principais).
- Formulación de hipóteses sobre contido e contexto.
- Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de

elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos (acenos, entoación, etc.).

- Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir do coñecemento doutras linguas, e de elementos non lingüísticos (imaxes, música, etc.).
- Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos.

B1.2. Tolerancia da comprensión parcial ou vaga nunha situación comunicativa, e conciencia da importancia de chegar a comprender textos orais sen precisar entender todos os seus elementos.

B1.3. Constancia no logro da comprensión oral, reescoitando o texto gravado ou solicitando repetición do dito.

Bloque 2. Producción de textos orais.

B2.1. Estratexias de produción:

- Planificación:
  - Identificación do contexto, o destinatario e a finalidade da produción ou da interacción.
  - Adecuación do texto ao destinatario, ao contexto e á canle, escollendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa.
- Execución:
  - Concepción da mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou ideas principais, e a súa estrutura básica.
  - Activación dos coñecementos previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados.
  - Expresión da mensaxe con claridade e coherencia básica, estruturándoa adecuadamente e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto memorizados e traballados na clase previamente.
  - Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (limitar o que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles.
  - Compensación das carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos e paralingüísticos.
    - Lingüísticos:
      - Modificación de palabras de significado parecido.
      - Definición ou reformulación dun termo ou expresión.
      - Uso da lingua materna ou "estranxeirización" de palabras da lingua meta.
      - Petición de axuda.
    - Paralingüísticos:
      - Sinalación de obxectos, usando deícticos ou realizando accións que aclaran o significado.
      - Uso da linguaxe corporal culturalmente pertinente (acenos, expresións faciais, posturas e contacto visual ou corporal).
      - Uso de elementos cuasiléxicos (hum, puah, etc.) de valor comunicativo.

B2.2. Actitude de respecto cara a si mesmo/a e cara ás demais persoas para comprender e facerse comprender.

B2.3. Rutinas ou modelos comúns de interacción segundo o tipo de situación de comunicación

Bloque 3. Comprensión de textos escritos

B3.1. Estratexias de comprensión:

- Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema, a partir da información superficial: imaxes, organización na páxina, títulos de cabeceira, etc.
- Identificación do tipo de lectura demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva, intensiva ou extensiva).
- Distinción de tipos de comprensión necesarios para a realización da tarefa (sentido xeral, información esencial e puntos principais).
- Formulación de hipóteses sobre contido e contexto.
- Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paratextuais, e do coñecemento e as experiencias noutras linguas.
- Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos.

B3.2. Recoñecemento da estrutura das cartas formais (remitente, cabeceira, lugar e data, asunto, saúdo á persoa destinataria, corpo da carta, despedida e sinatura).

Bloque 4. Produción de textos escritos.

B4.1. Estratexias de produción:

- Planificación:
  - Mobilización e coordinación das propias competencias xerais e comunicativas co fin de realizar eficazmente a tarefa (reparar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.).
  - Localización e uso adecuado de recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, obtención de axuda, etc.).
  - Uso de elementos coñecidos obtidos de modelos moi sinxelos de textos escritos, para elaborar os propios textos.
- Execución:
  - Elaboración dun borrador seguindo textos modelo.
  - Estruturación do contido do texto.
  - Organización do texto en parágrafos curtos abordando en cada un unha idea principal, conformando entre todos o seu significado ou a idea global.
  - Expresión da mensaxe con claridade axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto.
  - Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles.
  - Recurso aos coñecementos previos (utilizar frases feitas e locucións, do tipo "agora volvo", "botar unha man", etc.).
- Revisión:
  - Identificación de problemas, erros e repeticións.
  - Atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación.
  - Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra, etc.)
- Reescritura definitiva.

B4.2. Elaboración de cartas formais respectando a súa estrutura: remitente, cabeceira, lugar e data, asunto, saúdo á persoa destinataria, corpo da carta, despedida e sinatura.

B4.3. Elaboración de informes expositivos elementais e breves, organizados nunha estrutura básica que inclúa unha introdución, o corpo do informe, a conclusión e a bibliografía; e prestando atención ás estruturas sintáctico-discursivas que adoitan predominar neste tipo de texto (subordinacións relativas, finais, causais, etc.).

Bloque 5. Coñecemento da lingua e consciencia intercultural e plurilingüe.

B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos:

- Sons e fonemas vocálicos.
- Sons e fonemas consonánticos e as súas agrupacións.
- Procesos fonolóxicos máis básicos.
- Acento fónico dos elementos léxicos illados e na oración.

B5.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas:

- Uso das normas básicas de ortografía da palabra.
- Utilización adecuada da ortografía da oración: coma, punto e coma, puntos suspensivos, parénteses e comiñas.

B5.3. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos:

- Recoñecemento e uso de convencións sociais básicas e normas de cortesía propias da súa idade e de rexistros informal e estándar, e da linguaxe non verbal elemental na cultura estranxeira.
- Achegamento aos hábitos e ás actividades de estudo, traballo e lecer, condicións de vida e relacións interpersoais (nos ámbitos educativo, ocupacional e institucional); o contorno xeográfico básico (clima, rexións) e referentes artístico-culturais (feitos históricos e personaxes relevantes).
- Recoñecemento de valores, crenzas, actitudes e tradicións fundamentais, e calquera outro aspecto cultural de interese, así como os aspectos culturais básicos que permitan comprender os países onde se fala a lingua estranxeira e actuar neles adecuadamente.
- Identificación dalgunhas similitudes e diferenzas elementais e máis significativas nos costumes cotiáns entre os países onde se fala a lingua estranxeira e o noso.
- Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, os países e as comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia.

B5.4. Plurilingüismo:

- Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece, para mellorar a súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.
- Participación en proxectos nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando positivamente as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
- Recurso aos coñecementos e ás experiencias lingüísticas noutras linguas que coñece (patróns discursivos para a organización e ampliación ou restructuración da información; elementos adecuados de coherencia e de cohesión textual para organizar o discurso, facer progresar o tema, etc.).

B5.5. Funcións comunicativas:

- Iniciación e mantemento de relacións persoais e sociais básicas propias da súa idade.
- Descrición de calidades físicas e abstractas moi básicas de persoas, obxectos, lugares e actividades.
- Narración de acontecementos e descrición de estados e situacións presentes, e expresión moi básica de sucesos futuros.
- Petición e ofrecemento de información e indicacións, e expresión moi sinxela de opinións e advertencias.
- Expresión do coñecemento, o descoñecemento e a certeza.
- Expresión da vontade, a intención, a orde, a autorización e a prohibición.
- Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, a satisfacción e a sorpresa, así como os seus contrarios.
- Establecemento e mantemento básicos da comunicación e a organización elemental do discurso.

B5.6. Léxico oral e escrito básico de uso común relativo a aspectos culturais variados:

- Vida cotiá: alimentación (pratos e produtos típicos, costumes alimentarios, tabús, convencións sociais, horarios, etc.); familia e amizades; actividades de lecer; viaxes e transportes; festas e celebracións; saúde; educación; compras e actividades comerciais; ; bens e servizos básicos; contorno (clima, campo, cidade e lugares máis representativos); tecnoloxía (aparells de uso cotián), e e calquera outro que se considere de interese.
- Expresións fixas e enunciados fraseolóxicos básicos e moi habituais.

B5.7. Estructuras sintáctico-discursivas propias de cada idioma.

b. Contidos sintáctico-discursivos

Contidos sintáctico-discursivos

- Expresión de relacións lóxicas: adición (não só...como também; não só... também; além disso; nem sequer); díxunción (ou, ou...ou); oposición/concesión (mas, mesmo assim, embora; porém, no entanto; apesar de); causa (por causa disso; por causa de; daí que; devido a; por consecuencia); finalidade (para + Inf.; para que, a fim de que); comparación (mais/menos/tão/tanto + Adj./Adv./Subst. + (do) que/como/quanto, como se; bastante menos cansado; muito mais raro; resultado (assim, portanto); resultado/correlação (tão...que, tanto...que).
- Expresión superlativo relativo (p. ex., o rapaz mais distraído da turma); superlativo absoluto (p. ex. -errimo);
- Expresión da condición (conectores: se, sem, desde que...; formas verbais: futuro de indicativo e de conjuntivo, simples e composto, pretérito e pretérito-mais-que-perfeito composto do conjuntivo, condicional simples e composto).
- Discurso indirecto (informacións, ofrecementos, suxestións e ordes) e indirecto livre.
- Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas; deslocación de constituíntes).
- Negación (sentenzas declarativas negativas con nem; não/nem... sequer; coisa nenhuma; apenas).
- Exclamación (formas elípticas: Que + Subst. + (tão) + Adj., p. ex. Que dia tão lindo!); sentenzas e sintagmas exclamativos, p. ex. Ei, esta é a minha bicicleta!; Magnífica bolsa!). Exclamación con inversión, p. ex. Un amor, essa criança!; sentenzas e sintagmas exclamativos, p.ex. Puxa, está muito frio!; oxalá sejam felizes!).
- Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., De quem é a culpa?); interrogativas tag (p. ex., Isto é fácil, não é?); interrogativas eco e duplas). interrogativas enfáticas (p. ex. Onde é que vive?).
- Relacións temporais (assim que, até que, apenas, mal + Conjuntivo).
- Expresión do tempo: pasado (pretérito imperfeito, perfeito simples e perfeito composto e pretérito mais-que-perfeito composto, gerúndio composto); presente (presente, gerúndio); futuro (futuro simple e composto; (+Adv.); haver-de). Valores especiais: pasado (presente histórico, pretérito imperfeito, perfeito simples e perfeito composto e pretérito mais-que-perfeito simples e composto); futuro (futuro imperfeito (+Adv.), futuro perfeito do indicativo e condicional).
- Expresión do aspecto: puntual (tempos simples); durativo (presente, futuro imperfeito e pretérito imperfeito do indicativo (+ Adv.); andar a + Inf.; ir + Ger., ir / vir a + Inf.; sufixos de duração, p. ex. -ear, -ecer); habitual (tempos simples (+ Adv. costumar+ Inf.); incoativo (desatar a + Inf.); iterativo (pretérito imperfeito do indicativo; voltar a + Inf.); terminativo (presente histórico, pretérito perfeito simples e composto, pretérito mais-que-perfeito composto e futuro perfeito do indicativo; vir de + Inf.; chegar a + Inf.).
- Expresión da modalidade: factualidade (frases declarativas); capacidade (é capaz / incapaz de + Inf.; saber, poder com; conseguir + Inf.); posibilidade/ probabilidade (ser possível / impossível + Inf.; tal vez; pode ser que + Conjuntivo., futuro imperfeito e

perfeito); necesidade (ser preciso / necessário + Inf. Pessoal (+ que + Conxuntivo.), precisar de + Inf.); obrigación (ser obrigatorio + Inf.; imperativo; ser obrigatorio que + Conxuntivo); permiso (poder + Inf.; ser posíbel/permitido + Inf.); prohibición: (não) ser posíbel /permitido + Inf., ser prohibido que); intención (pretérito imperfecto gostar de + Inf.; tratar de + Inf.; pensar + Inf.; querer que + Conxuntivo.; ir / haver de + Inf.)

- Expresión da existencia (p. ex., existir, dar-se faltar, acontecer); a entidade (substantivos contables /incontables/colectivos/compostos; pronomes (relativos, reflexivos átonos/tónicos); determinantes; a calidade (por exemplo, bastante bom; consideravelmente caro; ótimo; azulado; útil para a dificultade em dormir).
- Expresión da cantidade (Singular/Plural; Numerais cardinais e ordinais. Cantidade: p. ex. bastante, a maior parte de, mais ou menos; ao menos 20 persoas; perto de 30 km., dúas veces no máximo; um monte de gente. Grao: p. ex. consideravelmente; bastante bem; totalmente; tão de repente).
- Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia, movemento, orixe, dirección).
- Expresión do tempo (expresións, preposición e locucións de tempo (momento puntual (p. ex., meio-dia, daqui a uma semana, daqui a nada), divisións (p. ex., período, fim de semana, prazo, estação seca) e indicacións de tempo (p. ex., atrás, cedo, a 13 dias do evento); duración (p. ex., até; entre... e; por todo o día; no período natalício); anterioridade (anteontem, já, a última vez que, há bocado, fazia pouco); posterioridade (mais tarde, na semana que vem, dentro de alguns dias, de hoje em diante, em breve); secuencia (em primeiro lugar, depois, em último lugar, para começar, seguidamente, em conclusão); simultaneidade (naquele momento, no mesmo tempo que, atualmente); frecuencia (p. ex., cada semana, uma vez por dia, regularmente).
- Expresión do modo (expresións, preposicións e locucións prepositivas e modo, p. ex. em excesso, ao gosto).

c. Estándares de aprendizaxe

Bloque1. Comprensión de textos orais

SLEB1.1. Nas actividades de aula, persevera no seu proceso de comprensión, axustándoo ás necesidades da tarefa (de comprensión global, selectiva ou detallada) e mellorándoo, de ser o caso, facendo anticipacións do que segue (palabra, frase, resposta, etc.), e inferindo o que non se comprende e o que non se coñece mediante os propios coñecementos e as experiencias doutras linguas.

SLEB1.2. Capta os puntos principais e os detalles salientables de mensaxes gravadas ou de viva voz, claramente articuladas, que conteñan instrucións, indicacións ou outra información, mesmo de tipo técnico, sempre que poida volver escoitar o dito ou pedir confirmación.v

SLEB1.3. Comprende, nunha conversa formal ou entrevista na que participa, información relevante e detalles sobre asuntos prácticos relativos a actividades educativas ou ocupacionais de carácter habitual e predicible (datos persoais, formación, gustos, intereses e expectativas ou plans de futuro), sempre que poida pedir que se lle repita, ou que se reformule, aclare ou elabore algo do que se lle dixo.

SLEB1.4. Entende o que se lle di en transaccións e xestións cotiás e estruturadas (por exemplo, en bancos, tendas, hoteis, restaurantes, transportes e centros docentes), ou menos habituais pero referidas a necesidades inmediatas en situacións de comunicación comúns se pode pedir confirmación dalgúns detalles.

SLEB1.5. Comprende, nunha conversa informal e sinxela na que participa, explicacións ou xustificacións básicas de puntos de vista e opinións, sobre diversos asuntos de interese persoal, cotiáns ou menos habituais, articulados de maneira clara, así como a formulación de hipóteses, a expresión de sentimentos e a descrición de aspectos abstractos de temas como a música, o cine, a literatura ou os temas de actualidade, se a persoa interlocutora está disposta repetir ou reformular o dito.

SLEB1.6. Identifica, con apoio visual, as ideas principais e información relevante en presentacións ou charlas ben estruturadas e de exposición clara sobre temas coñecidos ou do seu interese relacionados co ámbito educativo ou ocupacional, e os aspectos máis significativos de noticias de televisión claramente articuladas, así como o esencial de anuncios publicitarios, series e películas ben estruturados e articulados con claridade, nunha variedade estándar da lingua e cando as imaxes faciliten a comprensión.

Bloque2. Producción de textos orais

SLEB2.1. Participa activamente en intercambios comunicativos na aula, utilizando a maioría das veces a lingua estranxeira, producindo mensaxes adecuadas ás situacións de comunicación reais ou simuladas, e colaborando para entender e facerse entender.

SLEB2.2. Fai presentacións breves, con certa fluidez, ben estruturadas, ensaiadas previamente e con apoio visual, sobre aspectos concretos de temas educativos ou ocupacionais do seu interese, organizando a información básica de maneira coherente, explicando as ideas principais brevemente e con claridade, e respondendo a preguntas sinxelas de oíntes articuladas de maneira clara e a velocidade media.

SLEB2.3. Participa adecuadamente en conversas informais cara a cara ou por teléfono, ou por outros medios técnicos, sobre asuntos cotiáns ou menos habituais, nas que intercambia información e se expresa e xustifica brevemente opinións e puntos de vista; narra e describe de forma coherente feitos ocorridos no pasado ou plans de futuro reais ou inventados; formula hipóteses; fai suxestións; pide e dá indicacións ou instrucións con certo detalle; expresa e xustifica sentimentos, e describe aspectos concretos e abstractos de temas como, por exemplo, a música, o cine, a literatura ou os temas de actualidade.

SLEB2.4. Desenvólvese adecuadamente e utiliza estratexias de comunicación lingüísticas e xestos apropiados para facerse entender, en situacións cotiás e menos habituais que poden xurdir durante unha viaxe ou estadía noutros países por motivos persoais, educativos ou ocupacionais (transporte, aloxamento, comidas, compras, estudos, traballo, relacións coas autoridades, saúde e lecer), e sabe solicitar atención, información, axuda ou explicacións, e facer unha reclamación ou unha xestión formal de maneira sinxela pero correcta e adecuada ao contexto.

SLEB2.5. Toma parte en conversas formais, entrevistas e reunións de carácter educativo ou ocupacional, sobre temas habituais nestes contextos, intercambiando información pertinente sobre feitos concretos, pedindo e dando instrucións ou solucións a problemas prácticos, expondo os seus puntos de vista de maneira sinxela e con claridade, e razoando e explicando brevemente e de maneira coherente as súas accións, as súas opinións e os seus plans.

Bloque3. Comprensión de textos escritos

SLEB3.1. Localiza con facilidade información específica de carácter concreto en textos xornalísticos do xénero informativo, en calquera soporte, ben estruturados e de extensión media,

tales como noticias glosadas; reconece ideas significativas de artigos divulgativos sinxelos, e identifica as conclusións principais en textos de carácter claramente argumentativo, adecuados ao seu nivel escolar, sempre que poida reler as seccións difíciles.

SLEB3.2. Entende o sentido xeral, os puntos principais e información relevante de anuncios e comunicacións de carácter público, institucional ou corporativo claramente estruturados, relacionados con asuntos do seu interese persoal, educativo ou ocupacional (organización de grupos de traballo, información sobre actividades de formación específicas, etc.).

SLEB3.3. Identifica información relevante en instrucións detalladas sobre o uso de aparellos, dispositivos ou programas informáticos, e sobre a realización de actividades e normas de seguridade ou de convivencia (por exemplo, nun evento cultural).

SLEB3.4. Identifica en lecturas adaptadas as liñas xerais do argumento, o carácter dos personaxes e as súas relacións, e as características do lugar e o tempo en que se desenvolven.

SLEB3.5. Comprende correspondencia persoal, en calquera soporte incluíndo foros en liña ou blogs, na que se describen con certo detalle feitos e experiencias, impresións e sentimentos; nas que se narran feitos e experiencias, reais ou imaxinarios, e se intercambian información, ideas e opinións sobre aspectos tanto abstractos como concretos de temas xerais, coñecidos ou do seu interese.

SLEB3.6. Entende o suficiente de cartas, faxes ou correos electrónicos de carácter formal, oficial ou institucional como para poder reaccionar en consecuencia (por exemplo, se se lle solicitan documentos para unha estadía de estudos no estranxeiro).

SLEB3.7. Entende información específica importante en páxinas web e outros materiais de referencia ou consulta (glosarios, dicionarios, enciclopedias e revistas) claramente estruturados, que conteñan mapas, fotografías, imaxes, vídeos ou animacións que axuden á comprensión sobre temas relativos a materias educativas ou asuntos ocupacionais relacionados coa súa especialidade ou cos seus intereses.

Bloque 4. Producción de textos escritos.

SLEB4.1. Escribe correspondencia persoal e participa en foros, blogs e chats nos que describe experiencias, impresións e sentimentos; narra, de xeito lineal e coherente, feitos relacionados co seu ámbito de interese, actividades e experiencias pasadas ou feitos imaxinarios, e intercambia información e ideas sobre temas concretos, sinalando os aspectos que lle parecen importantes e xustificando brevemente as súas opinións sobre eles.

SLEB4.2. Completa un cuestionario detallado con información persoal, educativa ou laboral (nivel de estudos, materias que cursa, preferencias, etc.), cunha finalidade específica, como solicitar unha bolsa.

SLEB4.3. Escribe notas, anuncios, mensaxes e comentarios breves, en calquera soporte, nos que solicita e transmite información e opinións sinxelas e nos que resalta os aspectos que lle resultan importantes, respectando as convencións e as normas de cortesía, tamén nas redes sociais.

SLEB4.4. Escribe correspondencia formal básica, dirixida a institucións públicas ou privadas ou entidades comerciais, fundamentalmente destinada a pedir ou dar información, solicitar un servizo ou realizar unha reclamación ou outra xestión sinxela, respectando as convencións

formais e as normas de cortesía usuais neste tipo de textos, cunha presentación limpa e ordenada do texto.

SLEB4.5. Escribe, nun formato convencional, informes expositivos breves e sinxelos, atendendo á súa estrutura básica e particularidades sintáctico-discursivas elementais, nos que dá información esencial sobre un tema educativo, ocupacional ou menos habitual, describindo brevemente situacións, persoas, obxectos e lugares; narrando acontecementos nunha clara secuencia lineal, e explicando de maneira sinxela os motivos de certas accións.

Bloque 5. Coñecemento da lingua, e consciencia intercultural e plurilingüe.

SLEB5.1. Produce léxico e estruturas básicas intelixibles no oral e na escrita, e trazos fonéticos que distinguen fonemas (nasalización, sonorización, etc.), e utiliza con eficacia comunicativa patróns de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases.

SLEB5.2. Utiliza adecuadamente as convencións orais e escritas básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo oral e escrito, e amosa respecto e interese polas diferenzas culturais que poidan existir, adecuando a súa produción ás convencións sociolingüísticas da lingua meta.

SLEB5.3. Nas actividades de aula, pode explicar o proceso de produción de textos e de hipóteses de significados tomando en consideración os coñecementos e as experiencias noutras linguas.

SLEB5.4. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.

9. TEMPORIZACIÓN

T R I M E S T R E 1 º T R I M E S T R E	UN	CONTIDOS	ESTÁND. APREND.
	UD 0	Revisão de 1º BAC	SLEB1.1.
	UD 1- A lingua portuguesa no mundo. Unidade e diversidade	<p>Comprensión de textos orais:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indicacións, anuncios, mensaxes e comunicados breves. • Conversas informais. <p>Produción de textos orais.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apresentaçãoes breves sobre asuntos do seu interese ou relacionadas com os estudos. • Respostas a preguntas do seu interese ou relacionadas com estudos <p>Comprensión de textos escritos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Textos xornalísticos breves: reconece as ideas principais. • Correspondência pessoal simple. • Dicionários, enciclopédias e revistas <p>Produción de textos escritos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Correspondencia pessoal breve (notas e mensaxes breves). • Resumo de textos xornalísticos breves. <p>Coñecemento da lingua e consciencia intercultural e plurilingüe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Producción de léxico, estruturas básicas intelixíbeis no oral e na escrita, de traços fonéticos que diferencien fonemas (nasais, sibilantes) • Utilización de convencións orais e escritas propias do portugués no desenvolvemento do proceso comunicativo oral e escrito (cumprimentos, tratamento) <p>Conteúdos sintáctico-discursivos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afirmación • Negación • Exclamación 	<p>SLEB1.1.</p> <p>SLEB1.2</p> <p>SLEB1.5</p> <p>SLEB2.1</p> <p>SLEB2.2</p> <p>SLEB2.4.</p> <p>SLEB3.1</p> <p>SLEB3.5</p> <p>SLEB3.7.</p> <p>SLEB4.1</p> <p>SLEB4.5</p> <p>SLEB5.1.</p> <p>SLEB5.2</p> <p>SLEB5.4</p>

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">UDI 2- A lingua portuguesa e a Galiza. A Galiza e a Lusofonia</p>	<p>Comprensión de textos orais:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Información relevante: reclamacións, cancelacións de un servizo, pagamento. • Actividades diarias (loja, restaurantes) <p>Producción de textos orais.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desenvolvemento en actividades diarias (lojas, transportes) • Narrar e describir experiencias propias. <p>Comprensión de textos escritos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Información específica en páxinas web. • Anuncios e comunicacións de carácter público. <p>Producción de textos escritos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apontamentos e mensaxes en diferentes suportes. • Questionarios con información persoal, educativa e laboral <p>Coñecemento da lingua e consciencia intercultural e plurilingüe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formular hipóteses de significados a partir doutras linguas. • Comprensão e comunicación do propósito solicitado na tarefa ou ligado a situacións de necesidade inmediata na sala da aula, utilizando adequadamente as estruturas sintático-discursivas e o léxico necesarios, propio do seu nivel escolar. <p>Conteúdos sintáctico-discursivos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Expresión das relacións lóxicas: soma, oposición, causa, finalidade, comparación, resultado. • Quantidade 	<p>SLEB1.1.</p> <p>SLEB1.4.</p> <p>SLEB2.1</p> <p>SLEB2.4.</p> <p>SLEB3.1.</p> <p>SLEB3.2.</p> <p>SLEB3.7.</p> <p>SLEB4.2.</p> <p>SLEB4.5.</p> <p>SLEB5.1.</p> <p>SLEB5.2.</p> <p>SLEB5.3.</p> <p>SLEB5.4.</p>
--	---	--

<p style="text-align: center;">2º TRIMESTRE</p>	<p style="text-align: center;">UDI 3- Aspectos culturais de Portugal.</p>	<p>Comprensión de textos orais:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atividades diárias(hotéis, restaurantes, escolas) • Conversas formais. • Conversas informais com descrições, narrações, opiniões <p>Produción de textos orais.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participação em conversas informais breves e simples por telefone fazendo convites e oferecendo, dando e pedindo indicações ou instruções. • Desenvolvimento simples em questões diárias(viagens, hotéis). <p>Comprensión de textos escritos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Correspondência pessoal simples em papel ou digital. • Correspondência formal <p>Produción de textos escritos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Correspondência pessoal breve. • Correspondência formal básica e breve, dirigida a instituições públicas. <p>Coñecemento da lingua e consciencia intercultural e plurilingüe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Produção de léxico, estruturas básicas inteligíveis no oral e na escrita, de traços fonéticos que diferenciem fonemas (nasais, sibilantes) • Formular informação com eficacia de padrões básicos de ritmo e acentuação de palavras e frases. • Utilização de convenções orais e escritas próprias do português no desenvolvimento do processo comunicativo oral e escrito(cumprimentos, tratamento). • Compreensão e comunicação do propósito solicitado na tarefa ou relacionado com situações de necessidade imediata na sala de aula, utilizando adequadamente as estruturas sintático-discursivas e léxico necessário, próprios do seu nível escolar. <p>Conteúdos sintáctico-discursivos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interrogação. • Temporalidade. • Expressão do aspeto: pontual, durativo, habitual. • Expressão da modalidade: factualidade, capacidade, possibilidade, necessidade, obrigação, proibição 	<p>SLEB1.1.</p> <p>SLEB1.3.</p> <p>SLEB1.4.</p> <p>SLEB2.1.</p> <p>SLEB2.3.</p> <p>SLEB3.5.</p> <p>SLEB3.6.</p> <p>SLEB4.1.</p> <p>SLEB4.4.</p> <p>SLEB5.1.</p> <p>SLEB5.2.</p> <p>SLEB5.3.</p> <p>SLEB5.4.</p>
--	--	--	---

UDI 4- Aspectos culturais do Brasil	Comprensión de textos orais:	SLEB1.1.
	• Atividades diárias (lazer, shopping)	SLEB1.2
	• Programas de tv (documentarios, noticias)	SLEB1.4.
	• Entrevistas formais.	SLEB1.6.
	Producción de textos orais.	SLEB2.1.
	• Desenvolvimento simples em uma conversa formal (reunião ou entrevista) na que exprese sentimentos, reaccions, desexos e aspiracións.	SLEB2.2.
		SLEB2.5.
	• Desenvolvimento simples em uma conversa sobre temas como a música, o cinema, a literatura ou temas de atualidade.	SLEB3.1.
	Comprensión de textos escritos	SLEB3.3.
	• Textos jornalísticos breves (sentido geral e pormenores)	SLEB4.1.
	• Manuais de instrucións.	SLEB4.5.
	Producción de textos escritos	SLEB5.1
	• Apointamentos e mensaxens em diferentes suportes.	SLEB5.2.
Coñecemento da lingua e consciencia intercultural e plurilingüe	SLEB5.3.	
• Formul na tarefa ou hipóteses de significado a partir doutras línguas.	SLEB5.4	
• Recensão de libros.		
Conteúdos sintáctico-discursivos.		
• Expressão do aspeto: pontual, durativo, habitual.		
• Expressão da existência, entidade (substantivos comuns e abstratos); pronomes; determinantes; a qualidade.		

<p style="text-align: center;">3º TRIMESTRE</p> <p style="text-align: center;">UDI 5- Variação sociolinguística do portugués lusitano e do portugués brasileiro. Aspectos sociolinguísticos do portugués em África.</p>	<p>Comprensión de textos orais:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Textos expositivos sobre temas conhecidos e predicibles. <p>Producción de textos orais.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participa en presentacións breves ensaiadas previamente e con apoio audiovisual sobre aspectos concretos. <p>Comprensión de textos escritos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Texto literario: argumento, personagens, características do lugar e do tempo. • Informação específica em páginas web. <p>Producción de textos escritos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Texto expositivo. <p>Coñecemento da lingua e consciencia intercultural e plurilingüe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Produção de léxico, estruturas básicas inteligíveis no oral e na escrita de traços fonéticos(nasais, sibilantes..) e utilização com eficacia comunicativa de padrões básicos de ritmo, acentuação de palavras e frases. • Utilização de convenções orais e escritas próprias do português no processo comunicativo oral e escrito (cumprimentos, tratamento..) <p>Conteúdos sintáctico-discursivos.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Expressão do espaço(local, distância, origem, direção..) • Expressão do tempo: divisões, anterioridade; posterioridade; sequência; simultaneidade; frequência. 	<p>SLEB1.1.</p> <p>SLEB1.2</p> <p>SLEB1.2.</p> <p>SLEB1.6</p> <p>SLEB2.1.</p> <p>SLEB2.2.</p> <p>SLEB3.1.</p> <p>SLEB3.4.</p> <p>SLEB4.5.</p> <p>SLEB5.1</p> <p>SLEB5.2</p> <p>SLEB5.3</p> <p>SLEB5.4</p>
---	--	---

UDI 6- O portugués em África e Timor-Lorosae	Comprensión de textos orais:	SLEB1.1.
	<ul style="list-style-type: none"> • Conversas formais con argumentacións básicas, puntos de vistas e opinión. 	SLEB1.2
	Produción de textos orais.	SLEB1.3.
	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolvemento simple en una conversa formal (reunión ou entrevista) 	SLEB1.6
	<ul style="list-style-type: none"> • Participa em conversas informais breves e simples por Skype discutindo sobre os pasos a seguir para fazer uma atividade em grupo 	SLEB2.5.
	Comprensión de textos escritos	SLEB3.1.
	<ul style="list-style-type: none"> • Texto jornalísticos: comentário crítico 	SLEB4.5.
	Produción de textos escritos	SLEB5.1.
	<ul style="list-style-type: none"> • Texto argumentativo. 	SLEB5.2.
	Coñecemento da lingua e consciencia intercultural e plurilingüe	SLEB5.3.
<ul style="list-style-type: none"> • Produção de léxico, estruturas básicas inteligíves no oral e na escrita de traços fonéticos(nasais, sibilantes..) e utilização com eficacia comunicativa de padrões básicos de ritmo, acentuação de palavras e frases. • Utilização de convenções orais e escritas próprias do português no processo comunicativo oral e escrito (cumprimentos, tratamento..) • Formulação de hipóteses de sigdo a partir doutras línguas. 	SLEB5.4.	
Conteúdos sintáctico-discursivos.		
<ul style="list-style-type: none"> • Expressão do modo (devagar, à pressa) Expressão do aspeto: incoativo; iterativo, terminativo.		

10. CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

a. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado

Tendo en conta que 2º de Bacharelato se comporta realmente como un curso propedéutico para acceder á formación superior, especialmente .á universitaria a través das ABAU, é esta proba a que condiciona os obxectivos e a avaliación da materia posto que debemos ter en contas as indicacións dadas pola CIUG. Porén, se ben nas probas ABAU se prescinde do Bloque de Produción de texto orais, non será así ao longo do curso xa que consideramos que a aprendizaxe

dunha lingua debe abranguer as competencias pasivas e activas a nivel, non só escrito, senón tamén oral.

Xa que logo, os instrumentos de avaliación abranguerán aspectos relacionados cos dous tipos de competencias:

Instrumento de avaliación	Bloques	
Proba obxectiva (modelo CIUG) escrita. P1	Comprensión de textos escritos Produción de textos escritos Coñecemento da lingua e consciencia intercultural e plurilingüe	50 %
Proba obxectiva P2	Comprensión de textos orais	15 %
Exposicións na aula P3	Produción de textos orais	15 %
Observación directa na aula e traballos	Comprensión de textos orais e escritos Produción de textos orais e escritos	20 %

Ao se tratar da aprendizaxe dunha lingua estranxeira, a cualificación da **avaliación ordinaria** de maio corresponderase coa da 3ª avaliación, agás no caso de que a media das tres avaliacións resulte superior a esta.

Aquel alumnado que non supere a materia na avaliación ordinaria terá que presentarse á convocatoria **extraordinaria** a cal se realizará seguindo o modelo de proba da CIUG.

Os instrumentos de avaliación entregados por escrito á persoa docente deberán respectar as indicacións dadas no Caderno TIL para a presentación de tarefas e exames.

b. Modelos das probas trimestrais, extraordinaria e avaliación inicial.

i. Probas trimestrais.

Modelo P1.

No que diz respeito à área da energia, o inquérito sobre o *Consumo Consciente: Perceção do Consumidor Português* indica que os portugueses que participaron no estudo **poupam** para reducir a fatura. Porém, são poucos os que estão disponíveis para pagar mais por materiais reciclados, apesar de em casa separarem papel, vidro e plástico.

A maioria dos inquiridos (66%) considera importante a poupança energética, evitando mais deixar luzes acesas e menos **desligar** os eletrodomésticos ou poupar na água. É mais o preço das faturas a pagar (71%) - e menos o combate à **poluição** (43%) ou a conservação do planeta (30%) - que leva os participantes no estudo a pouparem nos consumos energéticos.

Além disso, mais de metade (61%) entende que a reciclagem é muito importante, com mais de 40% a defenderem que deveria haver incentivos à população para se fazer reciclagem e serem distribuídos recipientes próprios para o efeito. Apenas uma minoria (9%) acha que os ecopontos

-**contentores** de separación do **lixo** - existentes são suficientes. Apesar de separarem em casa sobretudo papel (86%), vidro (85%) e plástico (78%), as pessoas auscultadas no estudo de opinião estão pouco dispostas a pagar mais por um produto que use materiais reciclados (8%) e a comprar bens com embalagens recicláveis ou biodegradáveis (9%).

Quase metade (47%) nunca encaminha resíduos de equipamentos elétricos ou eletrónicos para reciclagem, com as **lojas** a encabeçarem a lista de canais apontados para a sua recolha. Os bombeiros aparecem também na lista, muito embora o número residual de respostas (0,4%). Quando compram um eletrodoméstico, apenas três em cada dez inquiridos têm em conta a sua eficiência energética. (...)

In:

<http://www.publico.pt/sociedade/noticia/portugueses-pouco-preocupados-com-a-origem-dos-produtos-que-consomem-1632477>

PRIMEIRA PERGUNTA (1, 5 valores) Intitule o texto e faça uma síntese do mesmo.

SEGUNDA PERGUNTA (1,5 valores) Explique o sentido no texto das palavras destacadas em negrito: “poupam”, “desligar”, “poluição”, “contentores”, “lixo”, “lojas”

TERCEIRA PERGUNTA (2 valores) Desenvolva algum ou alguns assuntos vinculados ao texto ou inspirados por ele.

QUARTA PERGUNTA (2,5 valores) Faça como no exemplo: Ela nunca vem à biblioteca, ela faz a composição escrita nas aulas> Elas nunca vêm às bibliotecas, elas fazem as composições escritas nas aulas. A viagem com o meu irmão foi maravilhosa. Perto do hotel ouvia-se a voz de um homem que vendia na feira. O cheiro, a luz...tudo era novo. Só não foi útil o mapa, usava para tudo o telemóvel. A emoção era tão forte, que o meu coração batia muito rápido.

QUINTA PERGUNTA (1,5 valores) Escolha um dos seguintes temas e desenvolva-o: a) A Galiza e a Lusofonia b) Aspetos da sociedade e/ou da cultura de um ou vários países de língua portuguesa c) A minha visão do mundo da língua portuguesa

Modelo P2.

PRIMEIRA PERGUNTA (1 valor) Ouça o texto a seguir marque a opção certa.

- a cantora....
  - a) nunca trabalhou estreitamente com brasileiros, mas a música deles é uma fonte de inspiração para ela
  - b) é inspirada pela música brasileira e trabalhou estreitamente com músicos brasileiros
  - c) é inspirada pela música brasileira
- a forma de compor dos músicos brasileiros é....
  - a) baseada na constância e jogos de palavras
  - b) muito respeitosa com as palavras e muito sisuda
  - c) fundamentada na intuição e criatividade
- a cantora sente a necessidade neste disco de...
  - a) mostrar um espírito de colaboração com o Brasil
  - b) manifestar as suas experiências culturais e fazer ver a colaboração com o Brasil
  - c) espelhar toda a sua trajetória discográfica
- a cantora acha que...
  - a) os portugueses quando fazem música alegre são patéticos
  - b) os portugueses fazem música alegre com muita classe
  - c) os portugueses fazem músicas mais melancólicas

SEGUNDA PERGUNTA (1.5 valores) Vai ouvir três textos curtos, duas vezes cada um.

Assinale com X a opção correta.

Texto nº 1.

O estudo revela que, desde a década de sessenta, os portugueses começaram a..

- a. concentrar-se mais nos meios rurais.
- b. deixar de viver nas zonas campestres.

- c. sair das povoações pequenas para emigrar.

Texto nº 2

A investigación efetuada veio provar que o povo portugués

- a. Tem vindo a revelar-se mais empreendedor
b. Prefere trabalhar de forma individual
c. Tem pouca iniciativa na área de negócios

Texto nº 3

O orçamento das famílias portuguesas...

- a. Só permite a aquisição dos bens de primeira necessidade.
b. Não é suficiente para realizar gastos com a cultura e a educação.
c. É gasto maioritariamente em alimentação e despesas com

TERCEIRA PERGUNTA (2.5 valores) Vai ouvir cinco anúncios publicitarios. Faça corresponder cada anúncio a uma única frase da tabela B.

Tabela A	
Anúncio 1	
Anúncio 2	
Anúncio 3	
Anúncio 4	
Anúncio 5	

Tabela B
A. Póde-se emagrecer bebendo uma água especial
B. Ser fisicamente ativo beneficia globalmente a saúde.
C. A forma máis eficaz de emagrecer é praticar desporto
D. Há um programa para apoiar a criação de empresas com preocupações ambientais.
E Com o apoio europeu, os jovens têm mais oportunidades desportivas.
F. Ajudar voluntariamente quem precisa é muito importante.
G. É importante financiar instituições que apoiam as vítimas de calamidades
Devemos praticar exercício físico diariamente.

Modelo P3

- Mantenha uma conversa com a sua profesora sobre as suas expectativas no futuro.
- Mantenha um diálogo com um colega no qual pergunte e responda sobre as suas férias.
- Grave um texto sobre a alimentação para entregar à professora.

ii. Proba extraordinaria

No que diz respeito à área da energia, o inquérito sobre o *Consumo Consciente: Perceção do Consumidor Português* indica que os portugueses que participaram no estudo **pouparam** para reduzir a fatura. Porém, são poucos os que estão disponíveis para pagar mais por materiais reciclados, apesar de em casa separarem papel, vidro e plástico.

A maioria dos inquiridos (66%) considera importante a poupança energética, evitando mais deixar luzes acesas e menos **desligar** os eletrodomésticos ou poupar na água. É mais o preço das faturas a pagar (71%) - e menos o combate à **poluição** (43%) ou a conservação do planeta (30%) - que leva os participantes no estudo a pouparem nos consumos energéticos.

Além disso, mais de metade (61%) entende que a reciclagem é muito importante, com mais de 40% a defenderem que deveria haver incentivos à população para se fazer reciclagem e serem distribuídos recipientes próprios para o efeito. Apenas uma minoria (9%) acha que os ecopontos **-contentores** de separação do **lixo** - existentes são suficientes. Apesar de separarem em casa sobretudo papel (86%), vidro (85%) e plástico (78%), as pessoas auscultadas no estudo de opinião estão pouco dispostas a pagar mais por um produto que use materiais reciclados (8%) e a comprar bens com embalagens recicláveis ou biodegradáveis (9%).

Quase metade (47%) nunca encaminha resíduos de equipamentos elétricos ou eletrónicos para reciclagem, com as **lojas** a encabeçarem a lista de canais apontados para a sua recolha. Os bombeiros aparecem também na lista, muito embora o número residual de respostas (0,4%). Quando compram um eletrodoméstico, apenas três em cada dez inquiridos têm em conta a sua eficiência energética. (...)

In:

<http://www.publico.pt/sociedade/noticia/portugueses-pouco-preocupados-com-a-origem-dos-produtos-que-consomem-1632477>

PRIMEIRA PERGUNTA (1, 5 valores) Intitule o texto e faça uma síntese do mesmo.

SEGUNDA PERGUNTA (1,5 valores) Explique o sentido no texto das palavras destacadas em negrito: “**pouparam**”, “**desligar**”, “**poluição**”, “**contentores**”, “**lixo**”, “**lojas**”

TERCEIRA PERGUNTA (2 valores) Desenvolva algum ou alguns assuntos vinculados ao texto ou inspirados por ele.

QUARTA PERGUNTA (2,5 valores) Faça como no exemplo: Ela nunca vem à biblioteca, ela faz a composição escrita nas aulas> Elas nunca vêm às bibliotecas, elas fazem as composições escritas nas aulas. A viagem com o meu irmão foi maravilhosa. Perto do hotel ouvia-se a voz de um homem que vendia na feira. O cheiro, a luz...tudo era novo. Só não foi útil o mapa, usava para tudo o telemóvel. A emoção era tão forte, que o meu coração batia muito rápido. **QUINTA PERGUNTA (1,5 valores)** Escolha um dos seguintes temas e desenvolva-o: a) A Galiza e a Lusofonia b) Aspetos da sociedade e/ou da cultura de um ou vários países de língua portuguesa c) A minha visão do mundo da língua portuguesa

SEXTA PERGUNTA (1 valor) Ouça o texto a seguir marque a opção certa.

● a cantora....

a) nunca trabalhou estreitamente com brasileiros, mas a música deles é uma fonte de inspiração para ela

b) é inspirada pela música brasileira e trabalhou estreitamente com músicos brasileiros

c) é inspirada pela música brasileira

● a forma de compor dos músicos brasileiros é....

a) baseada na constância e jogos de palavras

b) muito respeitosa com as palavras e muito sisuda

c) fundamentada na intuição e criatividade

● a cantora sente a necessidade neste disco de...

a) mostrar um espírito de colaboração com o Brasil

b) manifestar as suas experiências culturais e fazer ver a colaboração com o Brasil

c) espelhar toda a sua trajetória discográfica

● a cantora acha que...

a) os portugueses quando fazem música alegre são patéticos

- b) os portugueses fazem música alegre com muita classe
- c) os portugueses fazem músicas mais melancólicas

iii. Avaliação inicial

A avaliação inicial de 2º de BAC seguirá o modelo dos exames ABAU xa que, aínda que a materia non é obrigatoria, hai alumnado que se pode presentar para mellorar a súa media.

A avaliação inicial ademais de proporcionarnos datos novos sobre o rendemento e actitude do alumnado neste principio de curso, sérvenos para buscar novas estratexias no proceso de ensino-aprendizaxe.

Probas modelo de Avaliação inicial.

No que diz respeito à área da energia, o inquirido sobre o *Consumo Consciente: Perceção do Consumidor Português* indica que os portugueses que participaram no estudo **poupam** para reduzir a fatura. Porém, são poucos os que estão disponíveis para pagar mais por materiais reciclados, apesar de em casa separarem papel, vidro e plástico.

A maioria dos inquiridos (66%) considera importante a poupança energética, evitando mais deixar luzes acesas e menos **desligar** os eletrodomésticos ou poupar na água. É mais o preço das faturas a pagar (71%) - e menos o combate à **poluição** (43%) ou a conservação do planeta (30%) - que leva os participantes no estudo a pouparem nos consumos energéticos.

Além disso, mais de metade (61%) entende que a reciclagem é muito importante, com mais de 40% a defenderem que deveria haver incentivos à população para se fazer reciclagem e serem distribuídos recipientes próprios para o efeito. Apenas uma minoria (9%) acha que os ecopontos **-contentores** de separação do **lixo** - existentes são suficientes. Apesar de separarem em casa sobretudo papel (86%), vidro (85%) e plástico (78%), as pessoas auscultadas no estudo de opinião estão pouco dispostas a pagar mais por um produto que use materiais reciclados (8%) e a comprar bens com embalagens recicláveis ou biodegradáveis (9%).

Quase metade (47%) nunca encaminha resíduos de equipamentos elétricos ou eletrónicos para reciclagem, com as **lojas** a encabeçarem a lista de canais apontados para a sua recolha. Os bombeiros aparecem também na lista, muito embora o número residual de respostas (0,4%). Quando compram um eletrodoméstico, apenas três em cada dez inquiridos têm em conta a sua eficiência energética. (...)

In:

<http://www.publico.pt/sociedade/noticia/portugueses-pouco-preocupados-com-a-origem-dos-produtos-que-consomem-1632477>

PRIMEIRA PERGUNTA (1, 5 valores) Intitule o texto e faça uma síntese do mesmo.

SEGUNDA PERGUNTA (1,5 valores) Explique o sentido no texto das palavras destacadas em negrito: “poupam”, “desligar”, “poluição”, “contentores”, “lixo”, “lojas”

TERCEIRA PERGUNTA (2 valores) Desenvolva algum ou alguns assuntos vinculados ao texto ou inspirados por ele.

QUARTA PERGUNTA (1 valor) Ouça o texto a seguir marque a opção certa.

● a cantora....

a) nunca trabalhou estreitamente com brasileiros, mas a música deles é uma fonte de inspiração para ela

b) é inspirada pela música brasileira e trabalhou estreitamente com músicos brasileiros

c) é inspirada pela música brasileira

● a forma de compor dos músicos brasileiros é....

a) baseada na constância e jogos de palavras

b) muito respeitosa com as palavras e muito sisuda

c) fundamentada na intuição e criatividade

● a cantora sente a necessidade neste disco de...

- a) mostrar um espírito de colaboração com o Brasil
- b) manifestar as suas experiências culturais e fazer ver a colaboração com o Brasil
- c) espelhar toda a sua trajetória discográfica
  - a cantora acha que...
- a) os portugueses quando fazem música alegre são patéticos
- b) os portugueses fazem música alegre com muita classe
- c) os portugueses fazem músicas mais melancólicas

11. PROGRAMA DE REFORZO PARA RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES

Se ben, inicialmente non temos ningún alumno nin alumna que teña pendente a materia de Segunda lingua estranxeira I: portugués, no caso de se incorporar algún alumno ou alumna nesta condición ao longo do curso, as medidas que se terán en conta son as que se indican a continuación.

Nas diferentes reunións do profesorado de cada trimestre hase perfilar o programa de reforzo para aquel alumnado que teña pendente a materia de *Segunda Lingua Estranxeira: Portugués I*. Nel incluíranse fichas con actividades de comprensión e expresión escrita e indicacións para que se realicen audicións a través da Aula virtual. Aplicaranse os obxectivos e contidos mínimos que se especificaron para o curso correspondente, así como os criterios de avaliación. Os instrumentos de avaliación coinciden cos declarados para a avaliación final e extraordinaria.

Ao se tratar dunha lingua estranxeira, consideramos que aquel alumnado que supere a materia de Segunda Lingua Estranxeira II na 1ª ou 2ª avaliación ten superada a pendente, xa que o nivel de lingua esixido na 1ª avaliación de 2º de Bacharelato é superior ao final do 1º curso.

Aquel alumnado que non supere a 1ª ou 2ª avaliación do actual curso académico, poderá presentarse ás probas extraordinarias de pendentes nas datas establecidas polo centro.

12. CONCRECIÓN DE ELEMENTOS TRANSVERSAIS

A formación integral do alumnado realízase mediante actividades que desenvolvan aspectos transversais que respondan a unha educación en valores como a igualdade, a tolerancia, o respecto, a solidariedade...

Todos estes temas vanse tratar nas diferentes lecturas que se van realizar durante o curso, especialmente escollidas tanto dos medios de comunicación escritos como audiovisuais, e que traten temas da actualidade e de interese para o alumnado.

- Fomentaremos o interese por coñecer outras culturas diferentes da nosa e, sobre todo, por respectalas e valoralas.
- Achegarémonos ás desigualdades socioeconómicas a través de artigos de prensa e textos literarios que reflicten a situación en Portugal, que se contrastará con Galicia, pero tamén en Brasil e Angola.
- Traballaremos co rol da muller nas sociedades africanas, brasileiras, asiáticas (a través das provincias lusófonas de Goa e Macau) contrastando co rol que xoga en Europa.
- Fomentaremos o respecto ao medioambiente a través de vídeos que conciencien sobre a deforestación do Amazonas ou a contaminación en determinadas cidades lusófonas.

- Analizaremos as causas dos conflitos no mundo, sobre todo nos países da lusofonía, incidindo naqueles en que viviron máis recentemente guerras.

13. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

As actividades complementarias vanse realizar dentro do Programa de potenciación da Lingua portuguesa en colaboración coa profesora do instituto Camões e serven para achegar o alumnado de 2LE Portugués ao mundo lusófono. Celebramos especialmente efemérides que tamén se celebran en Portugal.

- Centenario do José Saramago

- Natal

- Pascua

- 25 de abril: Revolução dos cravos

- 6 de maio: Día da lingua portuguesa

- 10 de xuño: Día de Camões Portugal e das Comunidades Lusófonas

Tamén conmemoramos en todos os cursos, adaptado ao nivel, o 25 de novembro: Día da violencia de xénero. A partir de curtas da APAV (Associação de apoio ás vítimas) traballamos na aula a concienciación arredor desta lacra que é semellante aos dous lados da raia.

As realización de actividades extraescolares fóra do centro neste curso 2020-2021 vense condicionadas pola situación sanitaria derivada da COVID-19 xa que dificulta as saídas en autobús e, máis aínda, o traspaso da fronteira portuguesa. De a situación mellorar, poderíase organizar unha saída a Portugal, mais fronte a outros cursos nos que se intentaba pasar unha noite fóra, este ano sería a visita só de un día a unha vila ou cidade portuguesa co fin de que o alumnado poida interactuar e poñer en práctica o aprendido. Tamén aproveitaremos para coñecer a súa historia e cultura a través dunha visita cultural que se tentaría organizar con guías locais.

14. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁTICA DOCENTE

Os INDICADORES DE LOGRO mediranse do 1 ao 5 do seguinte xeito:

▪ Nunca (1)   ▪ Poucas veces (2)   ▪ A miúdo (3)   ▪ Case sempre (4)   ▪ Sempre (5)

Estes Indicadores de Logro cubriranse cos resultados da enquisa para a Avaliación do Labor Docente realizada polo alumnado de xeito anónimo, a través dun formulario virtual

Indicadores de logro do proceso de ensino

INDICADORES	1	2	3	4	5
1. O nivel de dificultade, en xeral, foi adecuado ás características do alumnado.					
2. As actividades para desenvolver a competencia oral eran					

axeitadas para o curso-grupo					
3. As actividades para desenvolver a competencia escrita eran axeitadas para o curso-grupo					
4. Combinouse adecuadamente explicación por parte da profesora e práctica.					
5. As actividades foron, en xeral, motivadoras					
6. Combináronse axeitadamente as actividades TIC con actividades tradicionais					
7 As actividades TIC resultaron motivadoras					
8. O emprego de música e de vídeos-musicais axudou no proceso de aprendizaxe					
9. O emprego de filmes axudou no proceso de aprendizaxe					
10. Os textos escritos e diferentes fichas entregadas axudaban no proceso de aprendizaxe					
11. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.					
12. Usáronse distintos instrumentos de avaliación para atender aos diferentes aspectos.					

Indicadores de logro do proceso de práctica docente.

DIMENSIÓN	INDICADORES	1	2	3	4	5
Planificación	1. Ten en conta os estándares de aprendizaxe.					
	2. Ten en conta os plans e proxectos educativos do centro.					
	4. Formula os obxectivos didácticos de forma que expresen as competencias a acadar polo alumnado.					
	5. Programa actividades e estratexias en función dos estándares de aprendizaxe e das necesidades do alumnado.					
	6. Planifica as clases de modo flexible, preparando actividades e recursos axustados á programación da aula e ás necesidades e aos intereses do alumnado.					

	7. Establece, de xeito explícito, os criterios, procedementos e instrumentos de avaliación.					
	8. Coordínase co resto do profesorado do departamento e do centro que poidan ter contidos afíns (Tratamento Integrado de Linguas).					
	9. Programa a materia tendo en conta os estándares de aprendizaxe previstos na normativa legal vixente.					
DIMENSIÓNS	INDICADORES	1	2	3	4	5
	1. Organiza os contidos dando unha visión xeral de cada tema (índices, esquemas...)					
	2. Relaciona os conceptos novos cos xa coñecidos.					
	3. Amonsa predisposición para aclarar dúbidas e ofrecer asesorías dentro e fóra das clases.					
	4. Optimiza o tempo dispoñible para o desenvolvemento das Unidades didácticas.					
	5. Utiliza as TICs para apoiar os contidos na aula.					
	6. Promove o traballo cooperativo e mantén unha comunicación fluída co alumnado.					
	7. Desenvolve os contidos dunha forma ordenada e comprensible para os alumnos e as alumnas.					
	8. Elabora actividades que permitan a adquisición dos estándares de aprendizaxe.					
	9. Presenta actividades de grupo e individuais.					
	10. Facilita estratexias de aprendizaxe (como buscar información, como resolver problemas,...)					
DIMENSIÓNS	INDICADORES	1	2	3	4	5
	1. Detecta os coñecementos previos a cada tarefa de aprendizaxe.					

	2. Revisa, con frecuencia, os traballos propostos na aula e fóra dela.					
	3. Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e como pode melloralas.					
	4. Corrixe e explica de forma habitual os traballos e as actividades do alumnado e dá pautas para a mellora das súas aprendizaxes.					
	5. Utiliza sistematicamente procedementos e instrumentos variados de recollida de información.					
	6. Utiliza suficientes criterios de avaliación que atendan de xeito equilibrado á avaliación dos diferentes contidos e das competencias clave.					
	7. Favorece os procesos de autoavaliación e coavaliación.					
	8. Propón novas actividades que faciliten a adquisición de obxectivos cando estes non foron alcanzados suficientemente.					
	9. Propón novas actividades de maior nivel cando os obxectivos foron alcanzados con suficiencia.					
	10. Informa dos resultados aos estudantes e ás súas familias					
DIMENSIÓN	INDICADORES	1	2	3	4	5
	1. Proporciona un plan de traballo ao principio de cada tarefa.					
	2. Utiliza distintos recursos para introducir a unidade (lecturas, cancións, vídeos, debates, diálogos...).					
	3. Relaciona as aprendizaxes con aplicacións reais ou coa súa funcionalidade.					
	4. Informa sobre os progresos acadados e as dificultades atopadas.					
	5. Relaciona os contidos e actividades cos intereses do alumnado.					
	6. Estimula a participación activa dos					

	estudantes na clase.					
	7. Promove a reflexión sobre os temas tratados.					

15. AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da programación didáctica

A programación didáctica vaise revisar segundo se vaian rematando as diferentes unidades didácticas, pero tamén durante a implementación das mesmas, xa que nos podemos atopar con determinados contidos que é preciso engadir ou eliminar segundo se vaian desenvolvendo as diferentes unidades.

No momento da revisión, ao detectárense necesidades pasarase a incluír actividades, tanto para potenciar a oralidade, a escrita, ou os contidos socioculturais que vexamos necesarios.

INDICADORES	1	2	3	4	5
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.					
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.					
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.					
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.					
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.					
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.					
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.					
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento.					
10. Fixación dunha estratexia metodolóxica común co resto de departamentos de linguas (TIL)					
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.					
12. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.					

13. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final					
14. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria.					
15. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.					
16. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.					
17. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.					
18. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.					
19. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.					
20. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.					
21. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.					

16. Profesorado de portugués. Curso 20-21

Segunda lingua estranxeira: Portugués. 1º ESO	Plaza Sixto, Paz
Segunda lingua estranxeira: Portugués. 2º ESO	Arca Oliveira, María
Segunda lingua estranxeira: Portugués. 3º ESO	Arca Oliveira, María
Segunda lingua estranxeira: Portugués. 4º ESO	Arca Oliveira, María
Segunda lingua estranxeira: Portugués. 1º BAC M.	Arca Oliveira, María
Segunda lingua estranxeira: Portugués. 2º BAC	M. Amparo Cereixo Silva

17. ANEXO I. ADAPTACIÓN DA PROGRAMACIÓN PARA UN ENSINO NON PRESENCIAL

COMPETENCIAS CLAVE	ESTÁNDARES AVALIABLES	INSTRUMENTOS E PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN		CRITERIOS CUALIFIC.
competencias clave manterase do mesmo xeito que	avaliables serán os mesmos que para a	P1	Envío, seguindo as indicacións do Caderno TIL de textos, resumos e tarefas de comprensión e expresión	50%

			escritas ¹	
		P2	Realización de 2 tarefas propostas na Aula Virtual relacionadas coa comprensión oral. ¹	20%
		P3	Realización de 2 gravacións de audio e entrega a través da Aula Virtual seguindo as indicacións que se indiquen. ¹	15%
		Observación directa na aula e tarefas	Realización e entrega das tarefas non correspondentes á P1, P2 e P3 propostas na Aula Virtual. Asistencia e participación nas videoconferencias que se realicen durante o período que dure o ensino non presencial	15%

Recursos virtuais: Aula virtual do centro, correo corporativo e Cisco Webex.

18. ANEXO II. CADERNO TIL

ANEXO

¹ Na Aula Virtual indicaranse as tarefas avaliáveis que substitúen as probas P1, P2 e P3. Estas terán que se entregadas en prazo para seren avaliadas.

Acordos TIL / ESO e BACHARELATO

ACORDOS ACADADOS NO IES FÉLIX MURIEL

1. ACORDOS SOBRE METODOLOXÍA

Pretendemos, desde esta programación reforzar os aspectos prácticos. Cómpre, polo tanto, poñer especial atención na oralidade e nas competencias activas: aproveitar os recursos que ofrece a biblioteca, así como fomentar as tecnoloxías da información e da comunicación, e fomentar a investigación en grupo e o traballo colaborativo do alumnado.

Trátase polo tanto dunha didáctica en que o alumnado pasou (hai xa tempo) de ser mero receptor de contidos teóricos a ser actor e protagonista. Neste sentido guíannos sobre todo catro consideracións fundamentais:

- Desde o sistema educativo os alumnos/as teñen que ter acceso aos elementos e instrumentos básicos da cultura galega e, desde ela, á cultura universal.
- O alumno/a ten que ser o protagonista fundamental dentro da aula e non un mero receptor. En consecuencia, debemos procurar prescindir ao máximo do hábito da explicación teórica e intentar que a figura do profesor/a sexa a de dinamizador das actividades que propomos.
- O alumno/a debe romper coa dinámica da aprendizaxe indutiva, entrando noutra máis orixinal, reflexiva e lúdica, a aprendizaxe interactiva, que lle permita alcanzar a madureza lingüística propia da súa etapa.

Seguiremos as liñas metodolóxicas enumeradas no Decreto 133/2007, que son as seguintes:

- ✓ Fomentar a participación, a reflexión, tanto individual como grupal.
- ✓ Operar non só sobre o concreto, senón tamén sobre conceptos, ideas.
- ✓ Fomentar a formulación de hipóteses.
- ✓ Buscar, seleccionar e tratar a información.
- ✓ Fomentar a confrontación clara e respectuosa.
- ✓ Insistir na ordenación, comparación e xerarquización das ideas.
- ✓ Elaborar percorridos ordenados desde a formulación da hipótese até a comprobación dos resultados.
- ✓ Expresar correcta, clara e ordenadamente os resultados.
- ✓ Comprobar a aprendizaxe noutros contextos diferentes ao utilizado.
- ✓ Relacionar os saberes aprendidos nas distintas materias.

a. MATERIAIS (alumno/a)

- **Carpeta de linguas** (unha carpeta de aneis para todas as materias lingüísticas: LGL, LCL, LE (inglés, francés ou portugués) e LC (latín e grego) (SÓ NA ESO)
- **Folios en branco**
- **Bolígrafo** (un azul ou negro e un vermello)

- **Correo electrónico** (con autorización da nai, pai ou persoa titora)

b. PAUTAS PARA A PRESENTACIÓN DE TRABALLOS, TAREFAS E TEXTOS

- Entregaranse escritos unicamente a bolígrafo azul ou negro, nunca en lapis ou en calquera outra cor, sempre que se fagan a man. Nos traballos elaborados dixitalmente deberase empregar un tamaño de letra 18 para o título, 16 para o encabezamento de cada apartado e 12 para o corpo. O tipo de letra será *Arial*, *Times New Roman* ou *Verdana*.
- Deberán deixarse marxes: inferior (2 cm), superior (3 cm), dereita (2 cm) e esquerda (3 cm). Ademais débese garantir a distancia adecuada entre as liñas e que estas estean aliñadas horizontalmente no folio. Os parágrafos deben estar sangrados.
- En caso de traballos escritos, débese coidar a limpeza. Requírese que a letra sexa lexible.
- Estarán escritos por unha soa cara e unidas con grampas.
- Incluirán (sexa na **portada** (para os traballos) ou como **encabezamento** (para as tarefas e/ou textos) a seguinte información: **Título, nome e curso do alumno/a, materia e avaliación** á que pertence o exercicio. En caso de traballos, á portada seguiralle un **Índice** que recolla os apartados e as páxinas nas que estes se atopan, numeradas a partir deste índice. E acabarán sinalando as **Fontes** de información.
- Desenvolverán a estrutura do tipo de texto que se pida a través de distintos parágrafos:
  - Para un **texto expositivo**:
    - Introducción
    - Exposición (só información, sen opinión)
    - Conclusión
  - Para un **texto argumentativo**:
    - Presentación (hipótese ou dilema e postura ante o mesmo)
    - Argumentación (polo menos tres argumentos que sosteñan a opinión)
    - Tese
  - Para un **comentario**:

- Contextualización
  - Desenvolvemento (análise do contido e da forma)
  - Interpretación (opinión)
- Os **prazos** indicados polo profesorado serán de obrigado cumprimento. Non se recollerán tarefas fóra de prazo.

c. PAUTAS PARA A PRESENTACIÓN DE PROBAS ESCRITAS OU EXAMES

- Debe empregarse exclusivamente bolígrafo azul ou negro: nin lapis nin *tipex*.
- Salvo indicación en sentido contrario, as respostas aparecerán nos folios en branco, nunca na folla do exame.
- É conveniente deixar marxes para facilitar a corrección. Na medida do posible, evítanse as tachas.
- É obrigatorio sangrar os parágrafos.
- Non se utilizarán padróns.
- As páxinas estarán sempre numeradas e todas levarán o nome do alumno/a.
- Buscarase sempre a orde e a limpeza. Se, unha vez contestada unha pregunta, se quere aportar nova información emprégase o mesmo mecanismo das notas a pé de páxina. Colocarase un asterisco (*) na pregunta que queremos continuar e a información nova poñerase nun folio aparte. No caso de que isto suceda con máis dunha pregunta os asteriscos deben ser numerados (*1/ *2) para facilitar a corrección do exame.

Todos os Departamentos deberán ter en conta estas indicacións para avaliar o grao de competencia en comunicación, aprender a aprender e espírito emprendedor do seu alumnado.

3.2. ACORDOS SOBRE TERMINOLOXÍA

a. MORFOLOXÍA

1. Emprégase a denominación "clases de palabras" en 1º, 2º e 3º ESO, podendo introducir "categorías gramaticais" en 4º e Bacharelato.
2. As clases de palabras serán:

- Substantivo
- Adxectivo (a secas, sen engadir "cualificativo"),
- Verbo.
  - Os tempos verbais :
    - simples: presente, pretérito imperfecto, pretérito perfecto , futuro, condicional
    - compostos: pretérito perfecto composto, pretérito pluscuamperfecto, futuro perfecto, condicional perfecto, pretérito anterior.
    - non persoais: infinitivo, xerundio e participio.
    - voces: activa, pasiva (voz media só en bacharelato)
  - Adverbio (adverbio relativo empregárase a partir de 4º ESO)
  - Preposición
  - Conxunción
  - Interxección
  - Pronome: O que está en lugar do nome. Tipos: Persoal
  - Demostrativo
  - Posesivo
  - Numeral (cardinal, ordinal)
  - Indefinidos
  - Interrogativos
  - Exclamativos
  - Relativos

3. A segmentación en morfemas

- MORFEMA: Parte máis pequena da palabra con significado. Ten significado léxico e gramatical
- Clasificación: Prefixo + raíz + interfixo+ sufixo: derivativo, alterativo e flexivo.

b. SINTAXE (LGL e LCL)

- O punto de partida en 1º ESO é a concordancia e as oracións inacabadas.
- En 1ºESO deberíamos empezar coa terminoloxía propia da Gramática Funcional. Pero no resto dos cursos manteremos a terminoloxía da Gramática Tradicional até que o TIL se vaia incorporando en cada curso progresivamente (en 2017-18 incorporárase en 2ºESO, en 2018-19 incorporárase en 3ºESO, en 2019-20 incorporárase en 4ºESO, en 2020-21 incorporárase en Bacharelato)

- Empregamos frase (se non ten verbo) e oración (se ten verbo).
- Eliminamos dos mínimos os Estándares Avaliables referidos á Análise Sintáctica. (1º-2º ESO)